

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege privind modificarea și completarea unor acte legislative
(Codul penal, Codul de procedură penală, Codul de executare,
Legea 8/2008, Codul contravențional)

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. Autor al inițiativei legislative este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. Categoria actului legislativ propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. Scopul promovării proiectului. Proiectul are drept scop îmbunătățirea cadrului normativ cu privire la probațiune, prin definirea principiilor probațiunii, instituirea acțiunilor referitoare la resocializarea în probațiune, evidența subiecților probațiunii, evaluarea personalității subiectului probațiunii, planificarea probațiunii, supravegherea subiecților probațiunii, asistența și consilierea, asistența postpenitenciară, programe probaționale și monitorizarea electronică.

d. Suficiența argumentării. Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea promovării proiectului.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Implementarea proiectului presupune cheltuieli financiare suplimentare și sunt identificate sursele de acoperire a acestora. Resurse financiare vor fi necesare pentru implementarea prevederilor referitoare la monitorizarea electronică, care pînă la 1 ianuarie 2015 va fi finanțată din contul surselor și veniturilor neinterzise de lege, iar pentru anul 2015 cheltuielile vor fi suportate din contul bugetului de stat. De asemenea, autorul menționează că cheltuieli financiare va presupune și modificarea denumirii instituției responsabile de promovarea și implementarea politicii statului în domeniul probațiunii, din „Oficiului Central de Probațiune” în „Inspectoratul Național de Probațiune”.

1.3 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Prevederile proiectului nu promovează și nu prejudiciază careva interese de grup sau individuale în lipsa justificării interesului public.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

În proiect nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu au fost identificate domenii în care proiectul nu satisface cerințele sau sînt în contradicție cu aceste standarde.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Potrivit Legii nr. 239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, autoritățile publice sunt obligate de a întreprinde măsurile necesare pentru a asigura posibilitățile de participare a cetățenilor, a asociațiilor constituite în corespundere cu legea, a altor părți interesate la procesul decizional, plasând proiectul de act normativ pe pagina web oficială a instituției. Astfel, la momentul examinării proiectului pe pagina web oficială a Ministerului Justiției, este plasat proiectul și nota informativă a acestuia, fapt ce corespunde exigențelor Legii 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigui

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Nu sînt identificate conflicte ale normelor de drept, capabile să genereze coruptibilitate.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Nu sînt identificate discreții excesive ale autorităților publice, capabile să genereze coruptibilitate.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Textul proiectului nu necesită a fi evaluat prin prisma accesului la informație sau asigurării transparenței.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiunile aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărîrea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Șef al Secției expertiză anticorupție în sectorul public
Elena Bedros
26 Iunie 2014

SINTEZA OBIECȚIILOR ȘI PROPUNERILOR SUPLIMENTARĂ
la proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative

Nr.	Organul competent	Conținutul obiecției/propunerii	Opinia Ministerului Justiției
1.	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei	<p>1. La Codul Penal nr.985-XV din 18 aprilie 2002: Art.96 alin. (2) - sintagma „a renunțat la copil sau continuă să se eschiveze de la educarea lui” se substituie cu sintagma „refuză să-și exercite drepturile și obligațiile părintești”:</p> <p>2. La Legea cu privire la probațiune nr. 8-XVI din 14 februarie 2008: Art.2⁷ - urmează de menționat care specialist sau autoritate va realiza procedurile de evaluare inițială, evaluare complexă și evaluare finală pentru acordarea asistenței și consilierii;</p> <p>Art.2⁸ alin. (4) lit. c) - se va expune în următoarea redacție: „c) acordarea suportului pentru plasament în servicii sociale;”.</p> <p>Art. 21 alin. (3)- urmează de completat după „conform Legii” cu sintagma „nr. 355-XVI din 23.12.2005” iar după cuvintele „în sectorul bugetar” de completat cu sintagma „Legii nr. 48 din 22.03.2012 privind sistemul de salarizare al funcționarilor publici”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Nu se acceptă. În conformitate cu Legea nr. 8 din 14 februarie 2008, orice acțiune de asistență, consiliere sau evaluare se efectuează de către consilierul de probațiune.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Nu se acceptă. Proiectul de lege face trimitere nu doar la legile menționate în avizul Ministerului Muncii, protecției Sociale și Familiei, ci și la „alte acte normative” ce pot cuprinde în sfera sa de aplicare sistemul de salarizare a personalului probațiunii.</p>

2.	Ministerul Economiei	<p>La Art. III și Art. IV din proiect, se propune completarea Codului de executare al Republicii Moldova un nou art. 271¹ și Legea nr. 8 din 14.02.2008 cu privire la probațiune cu un nou art. 2¹⁰, prin care se propune instituirea monitorizării electronice a persoanelor liberate de pedeapsa penală, prin mijloace electronice. Astfel, potrivit Notei informative, condamnații vor purta brățări și emițătoare, care datorită tehnologiilor GPS, vor semnaliza centrului de monitorizare încălcarea zonelor permissive pentru aflare a acestora. Norma propusă la proiect nu este argumentată, deoarece cadrul legal prevede următoarele.</p> <p>Potrivit art. 53 al Codului Penal, persoana care a săvârșit o faptă ce conține semnele componenței de infracțiune poate fi liberată de răspundere penală de către procuror în cadrul urmăririi penale și de către instanța de judecată la judecarea cauzei în cazurile:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) minorilor; b) tragerii la răspundere contravențională; c) renunțării de bună voie la săvârșirea infracțiunii; d) căinței active; e) schimbării situației; f) liberării condiționate; g) prescripției de tragere la răspundere penală. <p>Potrivit art.54, 55 din Codul Penal, consecințele liberării de pedeapsă penală presupune aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter educativ, prevăzute la art.104 din CP pentru minori, iar pentru persoanele liberate de răspundere penală cu tragerea la răspundere contravențională – se aplică sancțiunii contravenționale sub formă de amendă în mărime de pînă la 150 unități convenționale sau arest contravențional de pînă la 30 de zile. Totodată, art.89 din Codul Penal expune noțiunea și categoriile liberării de pedeapsa penală.</p> <p>Astfel, potrivit alin.(1) din art.89, prin liberare de pedeapsa penală se înțelege eliberarea persoanei care a săvârșit o infracțiune de la executarea reală, parțială sau totală, a pedepsei penale pronunțate prin hotărîre a instanței de judecată.</p> <p>(2) Liberarea de pedeapsa penală se efectuează prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) condamnarea cu suspendare condiționată a executării pedepsei; b) liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen; c) înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă; 	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Liberarea de pedeapsă penală conform art. 89 din Codul Penal nu scutește persoana de răspundere penală conform art. 53 din Codul Penal. Mai mult decît atît, pedeapsa penală face parte din răspunderea penală și în modul corespunzător liberarea, de facto, de la executarea pedepsei penale, nu înlătură survenirea efectelor juridice a răspunderii penale (ex. antecedentul penal). Iar controlul și supravegherea persoanelor liberate de pedeapsa penală îi revine Oficiului central de probațiune conform legislației în vigoare.</p>
----	----------------------	--	---

- d) liberarea de pedeapsă a minorilor;
 - e) liberarea de pedeapsă datorită schimbării situației;
 - f) liberarea de la executarea pedepsei a persoanelor grav bolnave;
 - g) amânarea executării pedepsei pentru femei gravide și femei care au copii în vîrstă de pînă la 8 ani.
- Pentru toate cazurile enunțate, controlul asupra comportării celor liberați de pedeapsă penală îl exercită organele competente.

Este de menționat, că conform Notei Informative, cheltuielile necesare pentru aflarea în detenție constituie 116 lei/zi pentru fiecare deținut, iar o zi de libertate, supravegheată electronic ar însemna 50 de lei. Prin avizul Ministerului Economiei nr. 11-2719 din 08.05.2014 deja s-a menționat despre faptul, că această argumentare este *neîntemeiată*, deoarece potrivit cadrului legal, categoria persoanelor liberate de pedeapsă penală nu sunt deținute în instituțiile penitenciare și respectiv, acestea nu necesită cheltuieli pentru întreținerea în penitenciar.

Suplimentar remarcăm că, instituirea monitorizării electronice a persoanelor liberate de pedeapsa penală, este inutilă și atrage cheltuieli financiare pentru crearea a 4 centre de monitorizare, procurarea unui server și a dispozitivelor necesare în acest sens din contul mijloacelor bugetului de stat, care sunt nejustificate și neargumentate sub aspectul fundamentării economico-financiare în Nota informativă alăturată la proiect.

Totodată, o astfel de măsură poartă un caracter de tratare degradantă, care

Nu se acceptă.

Nota informativă, în baza propunerii Ministerului Economiei, a fost modificată și argumentată suplimentar în partea ce ține de cheltuielile financiare de implementare a monitorizării electronice.

Totodată, este de menționat faptul că liberarea de pedeapsă penală este o sancțiune alternativă celei privative de libertate. Astfel, sancțiunile alternative neprivative de libertate nu pot fi executate în mod normal atît timp cît nu există un mecanism eficient de control asupra interdicțiilor puse persoanelor trase la răspundere penală dar liberate de pedeapsa penală.

Nu se acceptă.

		<p>ca rezultat poate avea consecințe negative asupra integrității psihice a acestor persoane, fapt inadmisibil într-un stat de drept.</p> <p>În acest sens comunicăm, că potrivit art.3 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, precum și art.24 din Constituția Republicii Moldova, nimeni nu poate fi supus tratamentelor inumane ori <i>degradante</i>.</p> <p>De asemenea, potrivit art.54 din Constituție, în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului, iar potrivit art.16 și 24 din Constituție, respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului, acesta garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și <i>psihică</i>.</p> <p>În acest context, se propune excluderea art. 2711 din Codul de executare al Republicii Moldova și art. 2¹⁰ din Legea nr. 8 din 14.02.2008 cu privire la probațiune propuse la Art. III și Art. IV din proiect.</p>	<p>Monitorizarea electronică nu intră în sfera de aplicare a art. 3 CEDO. Cu atât mai mult, practica CEDO nu are precedente judiciare privind monitorizarea electronică iar în cadrul statelor care sunt părți ale Convenției de apărare a drepturilor omului și libertăților fundamentale, se practică pe larg conceptul de monitorizare electronică (ex. Norvegia, Germania, Franța etc.).</p>
--	--	---	--